

Uchwała nr 848
Senatu Uniwersytetu w Białymstoku
z dnia 23 września 2009 r.

w sprawie Programu działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych studentów niepełnosprawnych „Uniwersytet Szansą dla Wszystkich”

Na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164 poz. 1365 z późn. zm.) Senat Uniwersytetu w Białymstoku przyjmuje *Program działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych studentów niepełnosprawnych „Uniwersytet Szansą dla Wszystkich”*, stanowiący Załącznik do niniejszej Uchwały.

Przewodniczący
Senatu Uniwersytetu w Białymstoku

Prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz

**Program działań
na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych studentów niepełnosprawnych
„Uniwersytet Szansą dla Wszystkich”**

Założenia

Współcześnie niepełnosprawność nie jest już postrzegana przez pryzmat niedoskonałości i dysfunkcyjności oraz działań adaptacyjnych. Fizyczna dysfunkcja nie determinuje potrzeb, aspiracji i możliwości młodych ludzi oraz ich prawa do rozwoju i edukacji. Ogranicza je segregacyjne środowisko stworzone jedynie dla potrzeb osób pełnosprawnych, istniejące w nim bariery społeczne, ekonomiczne, fizyczne.

Wyrównywanie szans edukacyjnych studentów niepełnosprawnych to długotrwały proces zmierzający do tego, by ich potrzeby, określane jako specjalne czy specyficzne, były respektowane na równi z potrzebami studentów pełnosprawnych. Istotne jest, by udzielane wsparcie pomagało im być aktywnymi członkami społeczności akademickiej, odpowiedzialnymi za kreowanie własnej drogi życiowej, a uzyskane wykształcenie było szansą i drogą do niezależnego życia w roli pełnosprawnych członków społeczeństwa.

Tworzenie warunków równych szans edukacyjnych studentów niepełnosprawnych nie jest przywilejem ani aktem dobrej woli wobec tej grupy osób, lecz obowiązkiem ze strony całego środowiska uniwersyteckiego. Wymaga skoordynowanych i długofalowych działań we wszystkich obszarach funkcjonowania Uczelni.

Cele główne:

1. Stałe diagnozowanie stanu i potrzeb w zakresie dostosowania uczelni do specjalnych potrzeb edukacyjnych studentów niepełnosprawnych, poszukiwanie najlepszych rozwiązań umożliwiających ich zaspokojenie oraz monitorowanie skuteczności podejmowanych działań.
2. Likwidacja barier architektonicznych.
3. Wyrównywanie szans w dostępie do zasobów informacyjnych i zajęć dydaktycznych.
4. Wspomaganie w rozwiązywaniu indywidualnych problemów związanych ze studiowaniem.
5. Wspieranie różnych form aktywności studentów niepełnosprawnych oraz działań na rzecz poprawy własnej sytuacji.
6. Budowanie postaw prointegracyjnych w środowisku uniwersyteckim.
7. Poszerzanie kompetencji kadry akademickiej w zakresie udzielania wsparcia studentom niepełnosprawnym.

W wyniku proponowanego programu działań oczekuje się:

- coraz lepszej dostępności Uczelni pod względem architektonicznym,
- stopniowego poszerzania dostępu studentów niepełnosprawnych do informacji i zajęć,
- wypracowania, wprowadzenia i stosowania rozwiązań alternatywnych umożliwiających wyrównanie szans w korzystaniu z procesu dydaktycznego studentom niepełnosprawnym,
- zapewnienia wsparcia w rozwiązywaniu indywidualnych problemów poszczególnych studentów niepełnosprawnych związanych ze studiowaniem, a będących wynikiem ich stanu zdrowia,

- zwiększenia aktywności studentów niepełnosprawnych w działaniach samopomocowych, samorealizacji i spełnianiu się w roli studenta,
- coraz większej otwartości i zrozumienia wobec osób niepełnosprawnych i ich problemów ze strony studentów, nauczycieli akademickich i pracowników administracji,
- uruchomienia różnych form wsparcia społecznego wobec niepełnosprawnych studentów w środowisku uniwersyteckim,
- poszerzenia kompetencji kadry akademickiej w zakresie udzielania wsparcia studentom niepełnosprawnym w procesie kształcenia.

Cel 1. Stałe diagnozowanie stanu i potrzeb w zakresie dostosowania uczelni do specjalnych potrzeb edukacyjnych studentów niepełnosprawnych, poszukiwanie najlepszych rozwiązań umożliwiających ich zaspokajanie oraz monitorowanie skuteczności podejmowanych działań.

Zadania:

1. Gromadzenie informacji na temat aktualnego stanu dostosowania uczelni pod względem architektonicznym, dostępności do zasobów informacyjnych i zajęć dydaktycznych.

Sposoby realizacji:

- przekazywanie przez jednostki Uniwersytetu stosownych informacji Pełnomocnikowi Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych,
- ujawnianie barier przy współpracy z kompetentnymi w tej problematyce osobami niepełnosprawnymi – sporządzanie raportów i analiz.

2. Gromadzenie informacji na temat problemów i trudności studentów niepełnosprawnych związanych ze studiowaniem, a wynikających z ich stanu zdrowia.

Sposoby realizacji:

- dyżury Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych – rozmowy ze studentami, ankiety skierowane do studentów niepełnosprawnych.

3. Gromadzenie i analiza informacji na temat rozwiązań wprowadzanych na innych Uczelniach.

Sposoby realizacji:

- śledzenie ukazujących się publikacji, udział w konferencjach, konsultowanie się z pełnomocnikami innych Uczelni.

4. Ewaluacja prowadzonych działań – ocena wprowadzanych rozwiązań pod względem ich użyteczności, zakresu wykorzystywania oraz skutków w postaci poprawy sytuacji edukacyjnej i społecznej studentów niepełnosprawnych na Uczelni.

Sposoby realizacji:

- prowadzenie statystyki wykorzystywania wprowadzonych rozwiązań, opiniowanie ich przez studentów niepełnosprawnych, analiza wpływu tych rozwiązań na zmianę sytuacji studentów.

Cel 2. Likwidacja barier architektonicznych.

Zadania:

1. Działania adaptacyjne – stopniowe dostosowywanie obiektów Uniwersytetu do możliwości osób niepełnosprawnych ruchowo, niewidomych i niedowidzących. Uwzględniania potrzeb osób niepełnosprawnych w planach Uczelni dotyczących modernizacji i remontów obiektów.

Sposoby realizacji:

- projektowanie i prowadzenie prac adaptacyjnych w obiektach Uczelni.

2. Działania zastępcze pozwalające na niwelowanie trudności studentów związanych z barierami architektonicznymi.

Sposoby realizacji:

- planowanie zajęć w pomieszczeniach dostępnych dla grup, w których uczą się osoby niepełnosprawne,
- organizowanie szkoleń dla studentów pełnosprawnych i wolontariuszy na temat sposobów udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym ruchowo, niewidomym i niedowidzącym w przemieszczaniu się.

Cel 3. Wyrównywanie szans w dostępie do zasobów informacyjnych i zajęć dydaktycznych.

Zadania

1. Wyposażenie Uczelni (Biblioteki Uniwersyteckiej oraz jednostek organizacyjnych prowadzących kształcenie) w specjalistyczny sprzęt ułatwiający dostęp do informacji i zajęć studentom z różnym rodzajem niepełnosprawności.

Sposoby realizacji:

- utworzenie w Bibliotece Uniwersyteckiej i w jednostkach organizacyjnych Uczelni prowadzących kształcenie stanowisk wyposażonych w specjalistyczny sprzęt ułatwiający dostęp do informacji i przygotowanie się do zajęć osobom z różnym rodzajem niepełnosprawności,
- opracowanie regulaminu wypożyczania sprzętu specjalistycznego ułatwiającego dostęp do informacji i zajęć osobom z różnym rodzajem niepełnosprawności,
- organizacja punktów do kopiowania materiałów z zajęć studentom mającym trudności z samodzielnym notowaniem oraz pomocy koleżeńskiej w zakresie udostępniania notatek.

2. Uwzględnienie zagadnień niepełnosprawności w zasadach działania Uczelni ustalonych przepisami wewnętrznymi.

Sposoby realizacji:

- wprowadzanie wewnętrznych przepisów regulujących działania Uczelni na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych studentów niepełnosprawnych, w tym stosowanie rozwiązań alternatywnych umożliwiających studiowanie.

Cel 4. Wspomaganie w rozwiązywaniu indywidualnych problemów związanych ze studiowaniem.

Zadania

1. Diagnozowanie specjalnych potrzeb edukacyjnych studentów niepełnosprawnych oraz ich problemów związanych ze studiowaniem.

Sposoby realizacji:

- indywidualne rozmowy ze studentami podczas dyżurów Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych oraz ankiety skierowane do studentów niepełnosprawnych.

2. Wsparcie edukacyjne.

Sposoby realizacji:

- stosowanie alternatywnych rozwiązań umożliwiających studiowanie studentom niepełnosprawnym,
- organizowanie dodatkowych zajęć, szkoleń, kursów dla studentów niepełnosprawnych podnoszących ich możliwości edukacyjne,
- organizacja szkoleń, cyklicznych zajęć z zakresu przygotowania do posługiwania się nowoczesną technologią.

3. Wsparcie informacyjne.

Sposoby realizacji:

- organizowanie spotkań o charakterze informacyjnym dotyczących spraw studentów niepełnosprawnych i możliwości uzyskania wsparcia,
- udzielanie ustnych informacji, udostępnianie przez Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych materiałów informacyjnych,
- prowadzenie na stronie internetowej Uniwersytetu podstrony dla studentów niepełnosprawnych.

4. Wsparcie emocjonalne.

Sposoby realizacji:

- życzliwe i rozumiejące podejście do spraw studenta, zapewnienie pełnej dyskrecji, włączanie do działań grupy, udzielanie wsparcia przez kolegów,
- organizacja zajęć i pomoc specjalistyczna udzielana przez Uniwersytecką Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną.

5. Wsparcie socjalne.

Sposoby realizacji:

- stypendia specjalne dla osób niepełnosprawnych,
- inne świadczenia socjalne przysługujące wszystkim studentom,
- dofinansowanie zabiegów rehabilitacyjnych.

6. Wsparcie rehabilitacyjne.

Sposoby realizacji:

- organizacja zajęć o charakterze terapeutyczno-rehabilitacyjnym podnoszących mobilność psychofizyczną studentów niepełnosprawnych.

Cel 5. Wspieranie różnych form aktywności studentów niepełnosprawnych oraz działań na rzecz poprawy własnej sytuacji.

Zadania

1. Wspieranie działalności samopomocowej, samokształceniowej i naukowej studentów niepełnosprawnych.

Sposoby realizacji:

- organizacja grupy samopomocowej studentów niepełnosprawnych,
- organizacja studenckiego kola naukowego podejmującego problematykę niepełnosprawności,
- wspieranie samodzielnych inicjatyw studentów niepełnosprawnych.

2. Wspieranie aktywności kulturalnej oraz rekreacyjno-sportowej.

Sposoby realizacji:

- organizacja imprez kulturalnych, integracyjnych oraz sportowo-rekreacyjnych.

Cel 6. Budowanie postaw prointegracyjnych w środowisku uniwersyteckim.

Zadania

1. Budowanie przyjaznej atmosfery wokół osób niepełnosprawnych.

Sposoby realizacji:

- organizowanie różnego typu spotkań i imprez promujących pozytywny wizerunek osób niepełnosprawnych wśród nauczycieli i pracowników akademickich,
- działania prointegracyjne w środowisku studenckim, akcje promujące życzliwy stosunek do niepełnosprawnych kolegów i ich wspieranie.

Cel 7. Poszerzanie kompetencji kadry akademickiej w zakresie udzielania wsparcia studentom niepełnosprawnym.

Zadania

1. Organizacja różnych form kształcenia kadry akademickiej w zakresie udzielania wsparcia studentom niepełnosprawnym.

Sposoby realizacji:

- organizowania konferencji naukowych oraz szkoleń z wykorzystaniem własnych zasobów kadrowych oraz zaproszonych specjalistów.

2. Upowszechnianie wśród nauczycieli akademickich wiedzy na temat zagadnień niepełnosprawności.

Sposoby realizacji:

– pozyskiwanie, opracowywanie oraz rozpowszechnianie wśród nauczycieli akademickich materiałów szkoleniowo-informacyjnych dotyczących zagadnień niepełnosprawności.

3. Organizacja wsparcia w zakresie rozwiązywania indywidualnych problemów dotyczących pracy ze studentami niepełnosprawnymi.

Sposoby realizacji:

– umożliwienie pracownikom indywidualnych konsultacji – Uniwersytecka Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna, konsultanci powołani spośród nauczycieli posiadających merytoryczne przygotowanie do pracy z osobami niepełnosprawnymi, Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych.

Realizacja

Realizacja zadań zawartych w programie będzie finansowana głównie z dotacji budżetowej przekazanej Uczelni na ten cel oraz ze środków pozyskiwanych z innych źródeł, a w szczególności z:

- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- samorządu terytorialnego,
- Europejskiego Funduszu Społecznego i innych programów Unii Europejskiej.